

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

Kiadóhivatal: K.-Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

Szell és a liberálizmus.

Budapest, 1899. április 19.

Politikai és parlamenti életünk sajátosságaihoz tartozik, hogy ha a nyílt harc nem sikerül, a hátsó léposót használják és eselt szönek, ami ellen nehéz küzdeni, mert nem lehet kézzel megfogni. Ugyanezt a jelenséget lehet ez idő szerint is megfigyelni. Mikor a kabinetváltozás megtörtént Széll Kálmán a kormány élére lépett, megkezdődött az áskálódás. Bizonyos uraságoknak fájt a lelkük, mikor látták, hogy az új miniszterelnök erősítette a liberális eszmét s ennek pártját mint valósította meg azt az eszmét, melyért Tisza Kálmán s valamennyi utóda sikra kelt: a nemzeti párt összeolvasztását a szabadelvű párttal. És egyszerre munkánál termettek az uraságok, hogy megzavarják az egyetértést a kormány és a szabadelvű párt, illetve ennek régi magvai közt.

Igy keletkezett a rege a klerikalizmusról. A reakció jár-ke, hirdetik a reakció emberei álszentkedő képpel, hogy megfélemlítsék a régi szabadelvűeket. Akadtak néhányan, a kik felültek a „tréfának”. A szabadelvű párt zöme tudta, hogy kabinet, melynek élén Széll Kálmán, a szabadelvű párt régi, hű hűre áll, kinek elhűségét hosszú évtizedek kipróbálták, soha nem követhet antiliberális célzatokat. És ennek dacára agitáltak ez irányban a reakció e klerikalizmus, az agrarizmus, az antimerkantilizmus settenkedik, jár-ke. Így halljuk ezeket minden hangnemből, így hirdetik ezeknek az uraságoknak a sajtóközegeik.

Széll Kálmán alkalmat vett arra magának, hogy egy részvételtjes mosolylyal szétrebbentse ezeket a kísérteteket. Megfelelt ama bizonyos uraságoknak. Liberális hitvallása büszkén hangzott, oly büszkén, mint közjogi krédója. Egy Deák korába képzelte magát az ember, midőn a miniszterelnök mai beszédét olvassa. Ez a beszéd a retorikának egy klasszikus

remekműve, egyike a legfényesebb ex-abruptó-polémiáknak, minőket régen hallott a magyar képviselőház. Ugron elmenyörögte ma mint ujdonsült honatya X-ik szűzbeszédét, mely finoman parírozta Széll a vágásokat. Az ő pengéje a legfinomabb damaszkuszi...

Különösen meg kell említenünk, különösen ki kell emelnünk a beszéd ama részét, mely az egyházpolitikai kérdéseknek volt szentelve. Az egyházpolitikai törvényeket nem fogja bolygatni s nem engedni, hogy mások bolygassák, — mondá a miniszterelnök, — a revíziót ellenzi, ellenezte, s ellenezni fogja, így kívánja ezt az ő szabadelvű érzése és a lakosság nyugalmanak érdekében is az van, hogy ne idézzenek fel újabb felekezeti viszályt. Ez világos, igen világos. És az örvendő felkiáltások a szabadelvű párt padjain azt bizonyították, hogy ott megértették őt. Egy Széll nem lehet klerikális!

A liberálizmusnak semmi esetre sincs érdekében e téren további lépéseket tenni. Az egyházpolitikai campagne-be van fejezve, nincs szükségünk új hűre. Szenteljük időnként a miniszterelnök grandiózus békeprogramja keresztülvitelének. Ha pedig egy bűnös kéz a nemzet e szent java után nyulna, hű kezével megfogja azt védelmezni Széll. Ezt jögyezzzék meg maguknak azok, a kik viszályt akartak hinteni a szabadelvű párt és vezére, Széll Kálmán közé.

Legújabb jelszó a szomszédban.

Ausztriában ime hova juttatta az államot a titkos reakció, mely a szabadelvű pártok elnyomásában látta az egyedül üdvözítő penaceát a belügyi bajok orvoslására.

Ausztria immár a teljes elzúllás és az

állami felbomlás képét mutatja. A nemzetiség és faji versengéshez és szociálista veszedelemhez most harmadiknak szegődött társul a felekezeti türelmetlenség.

A német nemzeti párt által kezdeményezett nagy felekezeti mozgalmat tekintve, azt kell hinnünk, hogy a harmincz éves háború borzalmas napjai ujulnak meg ismét. Már-már azt gondoltuk, hogy a válás megszünt tényező lenni a nemzetek egymás ellen való uszításában, sőt úgy látszott, hogy a nemzetiségi eszme is vesztett agitációnális erejéből, a mióta a gazdasági kérdések képezik legfőbb gondját az európai államoknak és a kormányoknak.

S ime Ausztria, mily eklatáns módon ráczáfol most mindezekre a föltevésekre. Wolff, Iró és Schönerer nem törődnek egy cseppet se Ausztria gazdasági ügyeivel. Gyarmatszerzésekről ki is beszélne ezeknek a hitehagyottaknak, a kikkel még a Magyarországgal való gazdasági kiegyezésről sem lehet komolyan tárgyalni. Mindezek nekik: Hekuba.

El Rómától! ez most a jelszó Ausztriában. Az osztrák politikai életnek ez az újabb kinövése természetesen bennünket magyarokat nem igen érdekel, mi nem törődünk ezzel a mult évszázadok sötétségében barangoló fanatizmussal, nekünk fény és nap kell, mi nem megyünk hátra, hanem megyünk mindig előre. De akár-mennyire erős is bennünk ez a törekvés, bármely nemes is szárnyalásunk, még sem szabad megfélekednünk arról, hogy Ausztriával szoros gazdasági szövetségben élünk, s hogy mindaddig, amíg ez a viszony újból tisztázva és rendezve nincs,

TÁRCZA.

Randevu.

Irta: Nemeskéri K. Z.

(Folytatása és vége.)

Szinte feledtem, hogy immár elhagytam a virágos rétet, hogy utam már kopár tarlón vezet tovább. Mit is fogunk tenni holnap? Kart karba öltve járunk majd séta közben, ott, ahol nem esik ráuk az emberek gyanúsító tekintete... A rétet hosszú kanyarodással szegi be a vasuti sín pár. Távlatban van a kis állomás, mellette egy elhagyott kis örökzöld lugas. Ide vonulunk be, ha elfáradunk. Bokréta kötjük a virágot, s ha Jolán pihogve a vállamra hajtja a fejét, elmerengve a fülébe sugom csöndesen:

— Pihenj nyugodtan kis galambom, mondok én mesét.

Mesét, igaz mesét... Elmondom neki, mit feledtem, megsugom neki a szerelmem, megkérem szépen, hogy szeressen és bocsásson meg, hogy szólni mertem...

Magános, végtelennek látszó utcába tévedtem bolyongás közben. Köröttem mindenre temetői halgatás borult. Valami különös láz fogta el egész váromat. Az uteza hangtalan, sötét mélyében, mintha

egy fekete függőnyt húztak volna fel hirtelen, szemem előtt lebegett délibábszerűleg a rét virágaival, rengó nyárfáival, a távolban kéklő hegyormokkal. Szinte hallottam a madárdalt, a patak esevegését. De csak egy pillanatra, azután ismét koromfekete, kietlen sötét lett.

Emlékezem... Ugy mentem előre, mindig csak előre, mintha egy fekete, gyászos országban kellene áthaladnom, hogy eljuthassak a boldogság homába. Hosszu, hosszú idő múlva jutottam el halálos fáradtan rideg legénylakásomba s a mindössze néhány órai csillogtató reménykedéstől kimerülve dőltem le pihenni.

* * *

Az ábránddal átszőtt lázas éjet arany sugaras szeptemberi nap követte. Korán odaültem a kávéház széles üvegtáblája mögé és vártam.

Elöttem húzódott el a körut zakatoló zürzavarával. Az emberek jöttek-mentek, s én kezemem köztük Jolánt. Lestem, mikor pillantom meg bájos alakját a számtalan idegen között. Nem volt egy pillanatig sem egyforma a kép, ezernyi változat követte egymást, a beszívargó zugásból tömörkedő hang hallatszott ki. Engem minden, minden hidegen hagyott. Ugy tűnt fel nekem az egész, mint egy kép, amelybe nem öntött lelket a művész ihlete. Pedig minő édes emlék fog fűzni valaha ehhez a helyhez, ehhez a tájhoz? Itt volt az első randevunk...

És amig merengve vár tam, telt, mult az idő. Órák, negyedórák suhantak tova, észrevétlenül, egyre gyorsabban... Szorongva ültem helyemen. Egyszerre

fényes fogat robogott el a kávéház előtt: a Komorányi gróf kocsija, gumikerekei, szinte kigyószzerű simasággal gördült el a többi kocsi között.

Magam sem tudom miért döbbsentem meg úgy láttára és miért lopózott a szívembe ábrándzó szomorú sejtélem...

Jolán nem jött el...

Kimondhatlan komor bánat szállott reám, azt hittem megőrülök. Sietve hagytam el a kávéházat. Amint kiléptem a hűvös levegő kissé magamhoz térített. Elöttem kanyarodott el a körut, jobbról-balról homályos ködbe veszett el szemem előtt. Az emberek, csupa idegen emberek jöttek-mentek, kocsik robogtak össze-vissza. A szürkület lomhán terjesztette óriási szárnyait a város fölé. Itt-ott már kezdtek kigyulni a lámpák, az uteza megélenkül ilyenkor, minden úgy van ime most is, mint szokott lenni máskor, közönségesen.

És én? Tulajdonképpen miért is vagyok én szomorú? Itt a nagy város ezernyi hangból összeszűrődött zajában minek sóhajtozom? Ki hallja meg? Kinek van köze hozzám? Ki mondaná meg őszintén, ha kérdeném: miért csalódtam? Nálamnál bölcsebb emberek talán azt is be tudnák bizonyítani, hogy nincs jogom, sem okom erre a vigasztalan bánatra. Talán igazuk van. Hisz elvégre nem történt semmi különös, csak sivar szürkületre vált egy napfényes, bájos délután.

repülnünk nem szabad, s előbbre jutnunk nem lehet.

Függetlenségi politikusaink erre könnyűszerrel azt felelik: hát bontsuk fel, vagy lazítsuk legalább meg azt a szövetségi viszonyt, mely bennünket Ausztriához köt, s amely amugyis csak akadályul szolgál nemzeti erőnk korlátlan kifejtésében.

Első pillanatra nagyon tetszetős ez a szélsőbali érvelés, de mindazok, akik, mint mi is, Deák Ferencz elveit követik, a közösséget még ez idő szerint fentartandónak véljük.

Nagyon fájjaljuk az osztrák politikai viszonyok ily mértékben való elfajulását, de azért még sem adjuk föl a reményt, hogy I. Ferencz Józsefnek, mint osztrák császárnak is sikerülni fog végre rendet csinálni országában.

A magyar nemzet teljes lojálissal azon lesz, hogy Ausztriát, anélkül, hogy annak belügyeibe beavatkozni akarnánk, vagy hogy ezzel újabb áldozatokat vállalnánk magunkra, a regenerális munkájában erőnkhez telhetőleg gyámolítsa. De akár sikerül ez a törekvésünk, akár nem, a magyar nemzet meg nem állhat féluton s még kevésbé szabad visszaesnie diadalmas pályafutásán, mert a magyar nemzet újabb története ékesszóló bizonyítéka annak, hogy nekünk haladnunk s mindig csak haladnunk kell.

Ez a céltudatos és minden tulzástól ment haladás felel meg legjobban a nemzet, a monarchia és dinasztia közös érdekeinek.

Közbiztonságunk.

A közbiztonság fogalmát, a szónak modern értelmében, alig egy pár évtizede ismerik nálunk. Nagy idő, több egy félszázadnál telt el, míg a pandurok, hajduk, majd a zsandárok szerepét a rendőrség és csendőrség vette át. A pandurok, hajduk és zsandárok világa csak a népszínművekben volt az a kedélyes joviális világ, amelynek képét fölidézni tudjuk a multból. Igazában vigasztalan és botrányos képet nyújtott a 48 előtti Magyarország közrendje. Nem egyszer megesett, hogy aki két-három vármegyén akart végigutazni, megcsinálta a végrendeletét, mielőtt a hosszú utra kelt, melyre, mintha háborúba menne, pisztolyt, karabélyt és egyéb gyilkos eszközöket vitt magával. Mindenjárásnak, de minden nagyobb határral bíró községnak is megvolt a maga hirhedt zsványja, és jellemzi e kor rendszetét, hogy miután a hatóság díjat tűzött ki a fejére, rendszert még néhány esztendeig elődegélt szépen és folytatta garázdálkodásait. A közrend fogalmát megközelítő állapot csak a statáriumok alkalmával volt, a statáriumot pedig nem szerették viczispán uraimék, mert az felette kényelmetlen vala és sok futkosással járt.

És mai rendszetünk, bizvást állíthatjuk, hogy országszerte most is magán viseli az elmúlt táblabíróvilág jellegét. Sok közintézményünk ment gyökeres változáson keresztül, de rendszetünk fölött inkább átsuhant az ujkor szele, mint át és átjárta. Egyedül a fővárosnak van modern, a fontos czélt helyesen szolgáló rendőrsége, melynél különbbel egyébiránt kevés világáros dicsékedhetik. Van azonfelül egy-két nagyobb vidéki város, ahol a rendőrséget annyira a mennyire fővárosi mintára szervezték. Hanem a vidéki városok hetven perzentjében rendőröknek titulált kisbírók öröködnék a polgárság élet- és vagyonbiztonsága fölött.

Mert ki megy el kisebb vidéki városba rendőrnek? Vagy az, aki megunta a mesterségét, vagy az, aki nem szeret dolgozni, de mindenesetre műveletlen, pallérozatlan ember. Mert ha nem volna ilyen, nem ölténé magára az uniformist 16-25 forintokért. Ennél többet ugyanis nem fizetnek közrendőrnek. Már most ha az ilyen jámbor atyafi beöltözik a czifruhába, (ó erre áldoznak a mi városaink urai) hivatásáról nem sokkal tud többet,

mint hogy a föllebvalóinak és a városi uraknak szépen tisztelni kell (ezt különben már a katonaságnál elsajátította), meg hogy a heti vásáron szeszszidja a fuvarost, ha neki hajt a kofa állványának. Tessék most az ilyen erővel puhatolást, nyomozást végezni! A rendőri nyomozás egyike a legkényesebb s a legnagyobb gyakorlatot és ügyességet kívánó feladatoknak és szó sines róla, hogy a vidéki rendőr ezekkel a tulajdonságokkal rendelkeznek. A vidéki rendőrt közigazgatási funkciók végrehajtására lehet csak használni. Hivatalsszolgai teendőket végez és havonta egyszer tolonczokat kísér. S ha valami bűneset történik, melynél a tettest nem érik tetten, vagy a véletlen és egyéb a rendőrségen kívül álló tényező nem szolgáltatja őt a hatóság kezébe, a bűneset kinyomatlan marad. A vidéki Pitavália évenként száz és száz esettel gyarapítja a fel nem derített bűntények számát.

S ennek okát ne keressük egyébben, mint hogy a törvény a vidéki rendőrségek szervezését és fentartását teljesen a városokra bizza. Hozzá való érzék és tudás nélkül szervezték országszerte a közbiztonság fentartására hivatott testületeket, melyeknek élén legtöbbször bürokrata emberek állanak, kik rendőreiket betanítani, kiművelni azért nem tudják, mert maguk is édes keveset értenek a rendszet tudományához. Mert nagy és nehéz tudomány ez, melynek elsajátításához alapos elméleti és gyakorlati tanulás szükséges.

Az sem válik hasznára rendőrségünknek, hogy felsőbb hatósága a már minden ízében elavult vármegye. Impulzust, intenciókat, szakismeretet, anyagi és erkölcsi támogatást, kellő felügyeletet ez a forum már nem tud nyújtani. Manapság csakis az államhatalom az, mely ez irányban kötelességét teljesíteni tudja. S szervezetileg az államhatalom csak annyiban áll összefüggéssel a rendőrséggel, hogy a rendőrfőkapitányokat a főispán nevezi ki.

Mig az állam nem veszi kezébe a közbiztonság ügyének gyökeres rendezését, addig a rendőrség mindig tökéletlen félintézmény lesz. Ezt az igazságot körülbelül mindenki elismeri már, de hogy érvényre jusszon, arra egyelőre nincs kilátás.

De ha már nem is államosítják a rendőrséget, azt mindenesetre megtehetné az állam, illetve egy rendeletével a belügyminiszter, hogy a rendőrség és államhatalom közötti összefüggést szorosabbá teszi. A csendőrség és a fővárosi rendőrség példája megmutatta, hogy milyen jótékony átalakító hatással van a közbiztonsági testületre a közvetlen, illetve közvetlenebb állami felügyelet.

A székely iparkamarából.

A marosvásárhelyi keresk. és iparkamara márcz. 24-én teljes ülést tartott, melyről a jkönyv kinyomatva lapunknak megküldött. A tárgysorozatból azon pontokat, melyek minket közelebből érdekelnek, s melyekről már rövid kivonatban már megemlékeztünk, ezuttal egész terjedelmében ide iktatjuk.

(294.) Olvassatik a nagyméltóságú kereskedelemügyi miniszter ur leirata, melyhez mellékelve leküldvén Marosvásárhely sz. kir. város vásárvám és helypénz javadalmi díjszabályzatát, erre nézve a kamarától véleményes jelentést kér.

Az evégből kiküldött vegyes bizottság ezen szabályzatot bekaton tárgyalván, némely módosításokkal terjeszti a teljes-ülés elé, melyek közül a legfőbb az, hogy mivel ezen szabályrendelet úgy állítatott egybe, hogy annak áttekintése és az abban való eligazodás igen nehézkessé van téve; annak egészen új és könnyen tájékoztató beosztást adott és javasolja, hogy az abban eszközölt egyéb különben lényegtelen változtatásokkal együtt terjessze a kamara a miniszter ur elé jóváhagyásra.

A teljes-ülés a szakbizottság javaslatát azon módosítással, hogy a helybeli iparosok a helypénz-fizetése alól teljesen felmentessenek, magáévá tévén, annak értelmében terjeszti véleményes jelentését a nagyméltóságú miniszter ur elé; a kiküldött szakbizottságnak pedig buzgó és beható munkálkodásáért köszönetét nyilvánítja.

(475.) Olvassatik ugyanazon miniszter ur leirata, melyhez mellékelve leküldvén Csikszereda ren-

dezett tanácsu városnak a bérkocsi ipar gyakorlásáról alkotott újabb szabályrendeletét, ez ügyben a kamarától véleményes jelentést kér.

A központi bizottság ezen ügygel foglalkozván, Csikvármegye alispánjának kísérei feliratában javasoltak szerint, azonban a vitel díjakban eszközölt némi módosítással, terjeszti a teljes-ülés elé, javasolván, annak jóváhagyására ily módon való fölterjesztését.

A teljes-ülés a központi bizottság javaslatát magáévá teszi.

(656.) Olvassatik ugyanazon miniszter ur leirata, melyben tudatja, hogy az iparfelügyelői kerületek új beosztást nyertek, a melyről szóló kimutatást is megküldvén, ebből kitűnik, hogy Marosvásárhely is iparfelügyelői székhelyül jelöltetett ki és pedig Csik-, Háromszék-, Udvarhely-, Maros-Torda-vármegyék és Marosvásárhely t. h. j. város; valamint Brassó-, Fogaras-, Szeben- és Nagyküküllő vármegyéből alkotott kerület részére s ezen iparfelügyelői kerület vezetésével Örley János áll. felső iparis-kolai segédtanár bizatott meg. Kéri a miniszter ur a kamarát, hogy szakközegét, kit utasított, hogy a kamarával karöltve működjkék, ezen működésében hathatósan támogassa.

A teljes-ülés örömmel veszi tudomásul a miniszter ur ezen rég óhajtott intézkedését, melytől közgazdasági ügyeink lendületét joggal remélni lehet; az ipar folügyelöt melegen üdvözlö, akit a kamara legkészségesebb támogatásban részesít.

(Folytatása következik.)

Ünnepi beszéd.

Tartotta Lakatos Izta tanár a csik-somlyói r. kath. tanítóképző intézetnek 1899. április 11-én tartott nemzeti ünnepélyen.

Mélyen Tisztelt Vendégeink!

Nemes Ifjuság!

Elérkezett ismét a nagy tettek megemlékezésének ideje: emlékünnepe a magyar nemzeti ujja születésének, a nemzeti nagy alkotásoknak, a dicső történelmi eseményeknek, melyekről minél többször gondolkozunk, annál nagyobb szerűnek tűnnek föl.

Ez a kor olyan, mint az életadó forrás, melyből erő, fölrissülést meríthetünk: olyan, mint az életfaja, melynek gyökerei hova tovább huzódnak, annál tartósabban, annál virágzóbban terebélyesednek el.

Bátorságot vesznek magamnak ezuttal kedves vendégeinket nemzeti létünk ez életfájának árnyába kevés időre szivesen meghívni, mert illik ma különösen emlékeinkkel visszatérni azon időre, mely nekünk nemzeti életünk alapföltételeit megadta.

Minden nemzetnek életföltétele: az önállóság, szabadság; az önállóságban nyilatkozik meg a nemzetnek ereje, ez emeli a nemzeti öntudatot nagygyá, hisz csak egy független, önálló ember viselkedését nézzük meg, már itt is tiszteletet érdemlő akaraterő nyilvánulást találunk; hát egy nemzet életére nézve minő erőt adhat az; ez azon tényező Uram! mely míg egyfelől a művelt világ elismerését eredményezi, addig másfelől a hatalmasabb nemzetek előtt oly színben tüntet föl, mint a melylyel komoly időkben mindig számolni kell.

Ez volt őseinknek is minden vágya, minden törekvése. Hogy ne érdemelné meg tehát tisztelt gyülekezet e napot ünnepé avatni, melyen hazánk önállóságáért, szabadságáért megújulnak honfiai érzelmeink.

A magyar nemzetnek szabadsága, egyszersmind élete is; ennek hiánya a nemzetnek halála, de ennek helyes, okszerű használata előkészítője a haza boldogságának: ezt annyi zivataros multban is így tudta a magyar.

Kedves vendégeink! Minden nemzetnek meghozza a kor, az idő szabadságát. 1848. márczius hava és ápril 11-ike azon időkre emlékeztet, melyeken a Magyar nemzetnek szabadságfája virulni kezd.

Felrázott minket szuonyadozó állapotunkból, életre hívott minket a tavasz, mert még élt a magyarban a honszerelom, s ez melegengette a szabadság gyökereit; mert a költő szerint:

„Az él egyedül üdvözítő hitben,
Kiben magyar honunk szerelme ég.
E nélkül elfordítja tőle Isten
S a szent igazság örökös szemét.”

Oh mennyire biztató, reményt adó és lelkesítő a Feltámadás Allelujáját hallani; hát hitünknek ez egyik leglényegesebb alapja a „Feltámadás” nem ébreszti-e föl bennünk azt a gondolatot most, hogy nemzetünk névze is az elnyomatás sötét éje után, a felvirradásnak kellett következni! S bár beigazolva látjuk a történelem azon tanítását, hogy e földön nemzet nem volt még soha, mely a szabadság paradicsomába a vérkeresztesség hidján ne ment volna át:

„Megfogya bár, de törve nem
Él nemzet a hazán”

Ilyen eszmék gyujtanak ma szent tüzet nagy Magyarországon mélyen tisztelt vendégeink, s mi Székelyek, kiknek elődei a nemzeti nagy alkotásoknak tényezői voltak, hogyan zárkozhatnék el egy ilyen nemzeti ünnep elől, mikor a Székely akkor is szabad önálló életet élt, mikor más népeknek ezekről fogalmuk sem volt!

Sorakozzék ma mindenki, kiben a szabadság érzete ég; gyujtson, csapkodjon magasra lángja e honfiai érzelmeknek, hadd tudja meg a művelt világ azt, hogy Magyarország keletén élő székelység most is az első azok közül, kik a trónért, önállóságért a legigazabb áldozatot mutatják be a szabadság szent oltárán!

Élesszük folytonosan honszerelmünk tüzet; Bálványos, Rika, Hargita, Budavára, Bekecs örtüzei ébren tartásat a székelyt, s miként valaha e várrak bármelyikéről adott vészjelre készen állottak őseink: úgy ma is e sziklabérczek ölen élő nemzedék őrt áll kardjával, avagy szellemi fegyvereivel magyar hazánk keletén!!

* * *

Kedves tanítójelöltek! Szabadságunk e nemzeti ünnepén szívem legjobb érzelmeivel fordulok hozzátok: hallgassátok meg mit vár tőletek a haza.

A megszerzett kincsnek őrizetre, biztosításra van szükség; a szabadság fája folytonos ápolást, gondozást vár, s valljon a megszerzett vagyon megtartása nem akkora érdem-e, mint ennek megszerzése? én azt hiszem egyenlő az érdem, s ha hazánk szabadsága apáink által visszaszerzett, biztosítása a jövő feladata.

Ezen fontos feladat teljesítésében az oroszlanrészt a tanítóké.

Rátok kedves növendékek első sorban az a teendő vár, hogy a béke ezen idejét használjátok fel hazánk biztosítására. A kiépítendő hazának legerősebb alapját a tanítók hordják meg; milyen az alap, olyan lesz az épület, s e nagyszerű épületben, mit hazának nevezek, csak egy eszmének kell uralkodni s ez: a Magyar állam eszméje.

Üdvösebb munkát ennél soha nem végezhetünk: a nemzet testén ütött sebeket, begyógyítani s ereibe felfrissült, tiszta vért adni; szellemi fölénnyel uralkodni, ezek azon fontos feladatok, melyeknek megoldása ránc és rátok nehezedik kedves növendékek.

Magyarországot őseink karddal szerzették meg, de Magyarországot most a szellem fegyvereivel tartják meg; amaz sokszor kellett az ellenségén végig sujtani, ennek még többször kell megvillanni, többször kell magasan meghordozni, hogy bevilágítsa Magyarországot; azt munkálni nemes ifjak, hogy a hadak útjai ma változzanak át a Keresztény civilizáció boldogságát széthordó csatornákká! Szegény hazám! mily szükségem van neked arra, hogy élvezd már a béke gyümölcseit is, hogy az ezerévi küzdelmek terein viruljon föl már a jólet s fakasszon a béke munkáinak nyomán boldogságot, sohase feledjétek kedves tanítójelöltek, hogy a haza oltárán gyujtott áldozat tűznek legillatosabb füstjét, a béke olajja adja meg!

Ezért e nap egyszersmind az egyetértésnek emlékeztető napja is, midőn a nemzet munkája s törekvése 1848. április 11-én szentesítést nyert, megjelöltettek azon irányok, melyeken egy nemzetet nagygyá, szabaddá lehet tenni;

Igy látjuk ezt mélyen tisztelt ünneplő közönség a béke ezen időszakában is, midőn a magyar nemzet szívének minden dobbanását érzi az ő jó királya, midőn atyai bölcs gondosságának legkiválóbb teendője ma: Magyarországnak, mint a trón legerősebb oszlopának boldogságát a béke útján

úgy készíteni elő, hogy alkotmányának, szabadságának fája minél szebben viragozzék, s viruljon örök időken át!

Éljen a haza! Éljen a király!

Ujdonságok.

— **Kinevezés.** A földmivelésügyi m. kir. miniszter Hadnagy Gyula földbirtokost, dálnoki lakost Háromszékvármegye kézdijárára nézve a gazdasági tudósítói tiszttel biztá meg.

— **Időjárásunk** igazán a végletek között mozog. Pár hét előtt még tél volt s már augusztusi hőség uralkodik. A hőmérő árnyékban 26 C. fok meleget mutat, mi még nyár derekán is hőség számba megy. A kedvező időjárás folytán a vegetáció rohamosan halad előre s már eddig bővön kipótolta, mit márciusban mulasztott. Csupán még egy kis eső kellene s akkor egyáltalában semmi panaszunk nem lenne az időjárás ellen.

— **Deputáció.** Jövő vasárnap egy küldöttség megy fel Kézdivásárhelyről a kultusz minisztériumhoz, melynek ezéja a kézdijáráshely-kantarióm. kath. algymnasiumnak főgymnasiummá való kibővítése iránt a kormány támogatását kérni. Ezen küldöttséget Potsa József v. b. t. t. ur fogja vezetni s tagjai Bartók Károly polgármester s Kovács Dániel városi pénztárnok s ezeken kívül valószínűleg részt vesznek abban a háromszéki képviselők közül is néhányan. A küldöttség kézdijáráshelyi tisztviselő tagjai ezen kívül a városnak még más függőben levő ügyében is el fognak járni.

— **Vigadó építés.** Emlékezés tételtek annak idejében lapunkban, hogy a város 50 ezer frt felett rendelkezik, melyet regálé megváltási összegből az igényjogosultak a város részére átengedték oly czélból, hogy ezen összegben a Cserey-féle telken egy vigadó építtessék. — Ezen ügy néhány évig pihent, míg végre a mult képviselő gyűlésben Kovács János városi képviselő irásbeli indítványt adott be aziránt, hogy a vigadó építés kezdessék meg. A képviselő testület magáévá tette az eszmét, s egy bizottságot küldött ki, hogy az a tanácsal együtt megbeszélve a dolgot, a jövő gyűlésre tegyen előterjesztést. A kiküldött bizottság néhány tagja a napokban megtekintette a sepsi-szentgyörgyi és brassói vigadót s a szerzett tapasztalatok alapján fog majd a képviselőnek javaslatot tenni. — Igen örvendünk, hogy ezen fontos ügy végre felszínre került s annak fejlődéséről időnkint értesíteni fogjuk a közönséget.

— **Főispánunk köszönete.** Többször megemlékeztünk azon őszinte részvétről, melyet K.-Vásárhely város közönsége főispánunk iránt, neje halála alkalmával tanusított. Most a főispán ur következő iratban mond mindenkéért köszönetet. Azon megható kegyelet nyilvánítt, melyet azon város lakossága boldogult feleségem földi maradványának e hó 5-kén a község határán átvonulása és Szárazpatak községben elhelyezésekor oly magasztosan nyilvánítt, hálasan tölt el és magam és gyermekeim nevében az Isten áldását kérve a nemes szívű lakosságra egyszersmind fogadják mély köszönetem. Kelt Seps-Szentgyörgyön, 1899 április 10-én. Potsa József.

— **Tűzeset.** Mult pénteken délután 1 órakor rekkenő hőségben és meglehetősen szél mellett Kézdivásárhelytűz ütött ki. B. P. kézdijáráshelyi birtokos istállójának fedele gyuladt meg daczára, hogy az épület a város faépületekkel legzsfoltabb részen fekszik, nagyobb veszedelem nem lett belőle, mert a gyorsan összefutott nép és a tűzoltók a nehezen égő cserép tetőzetett egy negyed óra alatt eloltották. Csak ilyenkor láthatja a közönség, hogy mit ér a hatóság szigorú, melylyel a faépületeket minden áron ki igyekszik küszöbölni, hisz ezen alkalommal is, ha a meggyult épület fából van, egy városrészt eshetett volna a tűznek áldozatul.

— **Az új református püspök.** Dr. Bartók György, az erdélyi reformátusok új püsköke tudvalevőleg háromszékvármegyei (nálnási) születésű s az erdélyi püspökök díszes sorában ő a második, ki nek bölcsője a mi vármegyénkben ringott. Háromszékvármegyei születésű volt még tudniillik zágoni Bodola János is, ki Feldobolyban született 1754-ben s

püspökké 1816-ban választott meg s hivatalát 1836-ban bekövetkezett haláláig nagy buzgalommal vitte. Különben két hírneves püspök, zágoni Bodola Sámuel és szemerjai Szász Domokos szintén háromszéki családok sarjai voltak. Dr. Bartók György, az új püspök gymnasiumi tanulmányait a sepsi-szentgyörgyi jelenleg „Mikó kollégiumban” kezdette s mindig hálás emlékezzettel és fiúi kegyelettel ragaszkodott szülő vármegyéjéhez. Háromszékvármegye intelligens papsága és világi elemei tartották a just a kitünő képzettségű lelkészhez s az innen beadott szavazatok háromnegyed részben ő reá estek most a püspökválasztáskor s a kiket személyes barátság, vagy korábbi adott szó más jelölt mellé is vitt, azok is nagy örömmel és teljes meglepéddel veszik a valóban szerencsés választást. Megemlítjük még, hogy az erdélyi egyházkerület szervezete szerint közvetlenül a püspök fenhatósága alatt álló ugynevezett püspöki vizsgálat alatt álló egyházközség Háromszékvármegyében van legtöbb; három ilyen egyházközség van itt: a sepsi-szentgyörgyi, k.-vásárhelyi és ilfyalvi. Ugy értesülünk, hogy pár hónap mulva dr. Bartók György püspök a papolezi új templom felszentelésére be fog jönni hozzánk.

— **A „Biztosítási és Közgazdasági Lapok”** rövid idő alatt tízezer előfizetője tett szert, mert e lap minden előfizetője 8000 koronára van biztosítva a Nemzetközi baleset biztosító r.-társaságnál (Adria bizt. társ. által alapítva). A ki csak negyed évre fizet is elő, megkapja a nevére kiállított nyolcezer koronáról szóló kötvényt. E kitünő szaklap előfizetési ára: 1 évre 10, fél évre 5 frt, 1/4 évre 2 frt 50 kr, mely a laphoz, Bpest, Aradi-utca 40. küldendő.

— **Gyermekgyilkosság.** Szakács Róza, kézdijelöltek hajadon idő előtt boldog állapotba jutott. Midőn a szülés ideje elkövetkezett, szégyelte bűnét s Bíró Róza ottani bábához folyamodott, hogy valahogy segédkezzék neki, hogy tegyék el láb alól a leendő kis magzatot. Sikerült is ez nekik. A szegény kis gyermek megszületett, de csak azért, hogy azonnal gyilkos kezek áldozata legyen: megölték s egy dobozba téve, elásták a földbe. Az iszonyu bűn azonban kitudódott. A bíróság vizsgálatot tartott s most a baba a hüvösön ül s az anyja is, mihelytt jobban lesz, odakerül, hogy aztán elvegyék gonosz tettüknek méltó büntetését.

Hirdetések.

Sz. 1138—99.

Hirdetmény.

Alattirt városi tanács a s.-szentgyörgyi m. kir. Pénzügyigazgatóságnak 1899. márczius hó 22-én kelt 5808 ad. cones 6225 szám alatt kelt rendelete folytán, közhirrre teszi, hogy a folyó évi IV-ed osztályú és tőke kamat adó kivetési lajstromok április hó 23-tól május hó 2-áig a városi adóhivatalnál közszemlére ki vannak téve és azok bárki által megtekinthetők.

Együttal figyelmeztetnek az adózó polgárok, hogy netalan felszólamlásaikat és pedig azok az adózók, kik az illető lajstromban megállapított adóval már a mult évben voltak megróva a lajstrom kitételének napját; — azok az adózók pedig, kik az illető kivetési lajstromban megállapított adóval a kivetés első évében rovatlak meg, adótartozásuknak az adókönyvecskébe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a város polgármesterénél előterjeszthetik.

Végül felkéretnek az adózó polgárok, hogy adókönyvecskéjüket 8 nap alatt a városi adóhivatalnál nyujtsák be.

K.-Vásárhelyt, 1899. április 20.

Bartók Károly,
polgármester.

Szegedről

! okl. építési vállalkozók !

Nagymihály Sándor és Társa, ajánlja magát a nagyérdemű építő közönségnek, hogy minden e szakba vágó munkákat pld. átalakítás, új lakó, üzlet, nyaraló, nyilvános, gazdasági stb. stb. épületek felépítését s az ezekhez szükséges ter-
vezéseket pontosan és szakszerűen elkészít jutányos árakkal.

A nagyérdemű közönség szíves megkeresését s pártfogását kérve, maradtunk

kiváló tisztelettel:

Nagymihály Sándor és Társa,

okl. építési vállalkozók.

Kézdí-Vásárhely Vasut-utca 25 szám.

33 3-4

Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában 2 jóhából való fiu tanulóul felvétetik. Kik 2 gymnasiumot végeztek előnyben részesülnek.

A „Kovácsnai fürdő részvénytársaság”

IX. ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSE

1899. évi május hó 7-én délelőtt 9 órakor Kovásznán a Deák Imre-féle szinkörben fog megtartatni, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívattak.

A gyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése 1898. évről.
 2. A felügyő bizottság jelentése.
 3. Felmentvény megadása az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak.
 4. Ifj. Becsek Imre ajánlata a fürdők és vizek kibérlése iránt.
 5. Az 1899. évi előirányzat.
 6. Indítványok
- Kovácsnán, 1899. április 17.

Potsa József s. k.,
főispán.

Hirdetmény.

Ezennel közhirrre tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminiszterium ellenőrző közegei a Magyar Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték (IV. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főelárusítóknak elárusítás végett kiadattak.

Az I. osztály huzása 1899. évi május 18. és 19-én lesz. A huzások a Magyar királyi ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a Vigadó termeiben. Sorsjegyek a Magyar Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték valamennyi elárusítóinál kaphatók. Budapest, 1899. évi április hó 16-án.

Magy. Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték Igazgatósága.
Lónyay. Hazay.

HIRDETÉSEK

e lap kiadó-
hivatalában
felvétetnek.

Legnagyobb nyeremény.

legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50.000 nyeremény.

JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő	Korona	
	1	Jutalom
	1	nyer. á
	1	" "
	2	" "
	1	" "
	1	" "
	1	" "
	1	" "
	2	" "
	1	" "
	5	" "
	1	" "
	7	" "
	3	" "
	31	" "
	67	" "
	3	" "
	432	" "
	763	" "
	1238	" "
	90	" "
	31700	" "
	3900	" "
	4900	" "
	50	" "
	3900	" "
	2900	" "
	50,000	nyer. és jut. összegben
		13.160,000

A negyedik nagy m. kir. osztálysorsjáték nemsokára ismét kezdődik és

100,000 újból 50,000 sorsjegyre nyeremény

jut, vagyis az oldalt levő nyereményjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog. A nyerési esélyek, tehát mint már általánosan ismeretes, óriásiak.

Összesen tizenhárom millió 160,000 koronát sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Szíves mielőbbi megrendeléseknél eredeti sorsjegyeket a tervszerű eredeti árban és pedig:

egy egész I. o. eredeti sorsjegyet	6.—
" fél " " "	3.—
" negyed " " "	1.50
" nyolczad " " "	—75

küldünk szét utánvétellel, vagy az összeg előleges beküldése ellenében.

A huzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos huzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig díjtalanul állanak rendelkezésre. A huzások a magy. kir. kormány ellenőrzése mellett nyilvánosan történnek és azoknál mindenki megjelenhetik.

Kérjük a rendelvényeket mielőbb, legkésőbb azonban

t. évi április 24-ig

hozzánk beküldeni.

Török A. és Társa.

a m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusítói.

Budapest, V., Váci-körút 4/a.

Sok és nagy nyereményt fizettünk tisztelt vevőinknek; rövid idő alatt körülbelül egy fél millió koronát.

Rendelőlevél kivágandó.

Török A. és Társa uraknak Budapest.
Budapest, Váci-körút 4/a.

Kérek részemre m. kir. szab. I. osztályú osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervszettel együtt küldeni.

Az összeget: forint

postautóváltmányval küldöm.

(A mely rovat szükséges, törlendő.)

Pontos cím.